

Advies 08-2017

Onderwerp:

**Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bestrijding van de
ziekte van Newcastle**

(SciCom 2016/28)

Wetenschappelijk advies goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité op 17 maart 2017.

Sleutelwoorden: ziekte van Newcastle, Paramyxovirus, pluimvee, epidemiologie, risicobeoordeling,

Key terms: Newcastle disease, Paramyxovirus, poultry, epidemiology, risk assessment

Inhoud

Samenvatting.....	3
Executive summary	5
1 Definities & afkortingen	7
2 Referentietermen.....	7
2.1 Vraagstelling.....	7
2.2 Wettelijke bepalingen	7
2.3 Methodologie.....	7
3 Inleiding	8
4 Algemene opmerkingen	9
5 Specifieke opmerkingen	10
6 Conclusie	12
Referenties	14
Voorstelling van het Wetenschappelijk Comité van het FAVV	15
Leden van het Wetenschappelijk Comité.....	15
Belangenconflict.....	15
Dankbetuiging	15
Samenstelling van de werkgroep	16
Wettelijk kader.....	16
Disclaimer	16

Samenvatting

Achtergrond en referentietermen

De ziekte van Newcastle (NCD) is een zeer besmettelijke en ernstige ziekte bij gevogelte veroorzaakt door virulente (of “velogene”) stammen van een aviaire Paramyxovirus serotype 1, Newcastle disease virus (NDV) genaamd. De infectie neemt snel epidemische proporties aan indien geen strikte, doeltreffende controlemaatregelen genomen worden. Bij duiven circuleert een specifieke geïmpieerde stam (PPMV1 of Pigeon Paramyxovirus 1) die zeer besmettelijk en pathogeen is en bovendien overdraagbaar is naar andere soorten pluimvee.

Naast goede bioveiligheid- en hygiëne-praktijken, bestaat de controle van NCD hoofdzakelijk uit de vaccinatie van tomen en het afmaken van besmette vogels of van vogels die dreigen besmet te worden (beschermde zone). Sinds 1993 geldt in België een verplichte vaccinatie voor:

- alle dieren van pluimveehouderijen waar meer dan 100 stuks pluimvee worden gehouden;
- alle pluimvee op verzamelingen (tentoonstellingen, wedstrijden, prijskampen, markten e.d.);
- duiven die deelnemen aan wedstrijden (vluchten) en verzamelingen (bijv. tentoonstellingen).

België heeft sinds het begin van de verplichte vaccinaties in 1993 geen geval van NCD meer gehad bij pluimvee op professionele pluimveehouderijen. Het laatste geval van NCD bij pluimvee bij particuliere houders dateert van 1998. Gevallen van PPMV-1 stammen van NCD bij duiven komen echter nog frequent voor.

Er wordt een advies gevraagd aan het Wetenschappelijk Comité over de inhoud van het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bestrijding van de ziekte van Newcastle.

De meeste artikels van het ontwerp KB zijn louter een omzetting van de Richtlijn 92/66/EEG. Echter, het Koninklijk Besluit van 28 november 1994 betreffende de bestrijding van de ziekte van Newcastle diende gewijzigd te worden omwille van volgende redenen:

- voorzien in een wettelijke basis voor de delegatie van de vaccinatie van de bedrijfsdierenarts naar de verantwoordelijke van het pluimvee in het kader van een geschreven overeenkomst van diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding, om een oplossing te bieden aan de problematiek van de massavaccinatie van pluimvee;
- invoeren van een vaccinatieverplichting voor sportduiven, welke op heden enkel geregeld is bij 2 ministeriële omzendbrieven van het jaar 2000;
- modernisering van de artikels en structuur van het KB. De bepalingen werden in overeenstemming gebracht met recente wetgevingen van het FAVV

Methodologie

De evaluatie van het ontwerp KB is gebaseerd op gegevens uit de wetenschappelijke literatuur en op expertopinie.

Conclusie

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat het voorliggende ontwerp KB van goede kwaliteit is en gaat in grote lijnen akkoord met de voorgestelde wijzigingen. Er worden slechts een beperkt aantal opmerkingen geformuleerd.

Bij de vaccinatie tegen NCD wordt vooral gebruik gemaakt van geattenueerde levende vaccins die delicaat zijn in gebruik en waarvan de vaccinatie efficiëntie strikt gelieerd is aan het respecteren van het voorgeschreven protocol (percentage gevaccineerde dieren, omstandigheden tijdens het bewaren en klaarmaken van het vaccin, geïnjecteerde dosis, etc...). Dit verklaart waarom het induceren van een voldoende ‘populatie immuniteit’ (of groepsimmuniteit) niet altijd gegarandeerd is. Daarom is het Wetenschappelijk Comité van mening dat, indien er een delegatie naar de pluimveehouder zal plaatsvinden, het aangewezen is om een serologische screening in te stellen bij pluimvee van professionele houderijen om de effectiviteit van de vaccinatie te verifiëren.

Het Wetenschappelijk Comité is voorstander om de vaccinatie op alle bedrijven met pluimvee te stimuleren, dus inclusief op kleine hobbybedrijven. Een voldoende bescherming door middel van

vaccinatie van pluimvee op deze bedrijven zou immers de infectiedruk voor de professionele bedrijven doen dalen. Een dergelijke vaccinatie is eveneens in overeenstemming met een aantal maatschappelijke veranderingen zoals het toenemend belang van dierenwelzijn en het feit dat pluimvee steeds vaker als huisdieren worden gehouden door particulieren.

Voor wat betreft de vaccinatie bij duiven is het belangrijk om alle duiven op een hok te vaccineren (dus niet enkel de sportduiven) en bij uitbreiding alle pluimvee op een hobbybedrijf om de viruscirculatie op die manier maximaal te onderbreken.

Zoals vermeld in het KB dient een eventuele ruiming (afslachten) van een duiventil gebaseerd te zijn op de epidemiologische situatie en op een risicobeoordeling. Het Comité is echter van mening dat gevaccineerde en gezonde dieren op een duiventil in regel niet dienen te worden afgeslacht, maar louter in quarantaine moeten worden geplaatst. Deze maatregel kan eventueel ook toegepast worden voor (hobby)pluimvee bedrijven en zo een belangrijke stimulans vormen voor de algemene vaccinatie van (hobby)pluimvee bedrijven.

Tenslotte worden nog een aantal specifieke opmerkingen gemaakt.

Executive summary

Background & Terms of reference

Newcastle's disease (NCD) is a very contagious and severe disease of poultry which is caused by virulent strains ("velogenic") of avian paramyxovirus serotype 1, called Newcastle disease virus (NDV). If no strict and effective control measures are taken, the infection rapidly assumes epidemic proportions. A specific adapted strain (PPMV1 of Pigeon Paramyxovirus 1), which is very contagious and pathogenic, is circulating amongst pigeons. Moreover, this PPMV1 strain is transmittable to other poultry species.

Besides good bio-security and hygiene practices, the control of NCD consists mainly of vaccination of poultry and the slaughter of infected poultry or poultry that are at risk of being infected (protective zone). Since 1993, a mandatory vaccination is installed for:

- all animals of poultry farms with more than 100 animals;
- all poultry which are present on gatherings (exhibitions, shows, races, markets and the like)
- pigeons participating in races and gatherings (e.g. exhibitions).

Since the installation of mandatory vaccination in 1993, Belgium has no longer recorded NCD in poultry on professional poultry holdings. The last case of NCD in poultry of hobby holdings dates from 1998. Cases of PPMV1 strains of NCD in pigeons are however still frequently recorded.

The Scientific Committee is asked to give an advice on the draft royal decree on the control of Newcastle's disease.

Most articles of the draft royal decree are a transposition of the Directive 92/66/EEG. However, the royal decree of 28 November 1994 on the control of Newcastle's disease needed to be amended for the following reasons:

- to provide a legal base for the delegation of vaccination of the veterinarian towards the poultry farmer within the framework of a written agreement of veterinary farm guidance, to offer a solution to the problems with mass vaccination of poultry;
- to introduce a mandatory vaccination of racing pigeons, which is currently only regulated by 2 ministerial circulars of the year 2000;
- general modernization of the articles and structure of the current royal decree. Moreover, the regulations have been brought in accordance with current legislation of the FASFC

Methodology

The evaluation of the draft royal decree is based on data from scientific literature and on expert opinion.

Recommendations

The Scientific Committee is of the opinion that the present draft royal decree is of good quality and largely agrees with the proposed modifications. Only a limited number of remarks are formulated.

For the vaccination against NCD, mainly attenuated live vaccines are used. These vaccines are delicate and their efficacy is strictly linked with the respect of the vaccination protocol (percentage of vaccinated animals, circumstances during storage and preparation of the vaccine, injected dose, etc...) which explains why a 'herd immunity' (group immunity) is not always guaranteed. If a delegation of vaccination towards the poultry farmer is to take place, it is advisable to install a serological screening for poultry in professional poultry farms to verify the efficacy of the vaccination.

The Scientific Committee is in favor of stimulating vaccination on all poultry holdings, i.e. including (small) hobby holdings. A sufficient protection by means of vaccination of poultry on these holding would indeed lower the infection pressure for the professional holdings. Moreover, this vaccination is in accordance with certain social changes such as the increasing importance of animal welfare and the fact that poultry are increasingly kept as pets by private individuals.

Concerning the vaccination of pigeons, it is important to vaccinate all pigeons on a holding (not only the racing pigeons) and by extension all poultry on hobby farms to maximally interrupt virus circulation.

As mentioned in the royal decree, a possible slaughter of a pigeon holding has to be based on the epidemiological situation and on a risk assessment. However, the Committee is of the opinion that vaccinated and sound animals on a pigeon holding do not need to be slaughtered but only need to be put in quarantine. This measure could also be applied on uninjured (and vaccinated) poultry holdings located in the protection zone and hobby poultry. This could be an important incentive for the general vaccination of hobby poultry.

Finally, a number of specific remarks are formulated.

1 Definities & afkortingen

NCD	Newcastle disease
NDV	Newcastle disease virus
PPMV1	Pigeon Paramyxovirus 1

2 Referentietermen

2.1 Vraagstelling

Er wordt een advies gevraagd aan het Wetenschappelijk Comité over de inhoud van het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bestrijding van de ziekte van Newcastle.

De meeste artikels van het ontwerp KB zijn louter een omzetting van de Richtlijn 92/66/EEG. Echter het huidige Koninklijk Besluit van 28 november 1994 betreffende de bestrijding van de ziekte van Newcastle diende gewijzigd te worden omwille van volgende redenen:

- voorzien in een wettelijke basis voor de delegatie van de vaccinatie van de bedrijfsdierenarts naar de verantwoordelijke van het pluimvee in het kader van een geschreven overeenkomst van diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding, om een oplossing te bieden aan de problematiek van de massavaccinatie van pluimvee;
- invoeren van een vaccinatieverplichting voor sportduiven, welke op heden enkel geregeld is bij 2 ministeriële omzendbrieven van het jaar 2000;
- modernisering van de artikels en structuur van het KB. De bepalingen werden in overeenstemming gebracht met recente wetgevingen van het FAVV

2.2 Wettelijke bepalingen

Richtlijn 92/66/EEG van de Raad van 14 juli 1992 tot vaststelling van communautaire maatregelen voor de bestrijding van de ziekte van Newcastle.

Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

Wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde.

Koninklijk besluit van 17 juni 2013 tot vaststelling van veterinaire rechtelijke voorschriften voor het intracommunautaire handelsverkeer en de invoer uit derde landen van pluimvee en broedeieren en tot vaststelling van de toelatingsvoorwaarden voor inrichtingen voor pluimvee

Koninklijk Besluit van 28 november 1994 betreffende de bestrijding van de ziekte van Newcastle

Ministerieel besluit van 4 mei 1992 houdende tijdelijke maatregelen ter bestrijding van de pseudovogelpest

Ministerieel besluit van 25 januari 1993 houdende reglementering van de vaccinatie tegen pseudovogelpest en tot wijziging van het ministerieel besluit van 4 mei 1992 houdende tijdelijke maatregelen ter bestrijding van de pseudovogelpest

2.3 Methodologie

De evaluatie van het ontwerp KB is gebaseerd op gegevens uit de wetenschappelijke literatuur en op expertopinie.

Overwegende de besprekingen tijdens de werkgroepvergadering van 16 januari 2017 en de plenaire zitting van 17 maart 2017 en na definitieve elektronische goedkeuring door de leden van het Wetenschappelijk Comité op 20 april 2017,

geeft het Wetenschappelijk Comité het volgende advies:

3 Inleiding

De ziekte van Newcastle (NCD) is een zeer besmettelijke en ernstige ziekte bij gevogelte veroorzaakt door een aviair Paramyxovirus serotype 1, Newcastle disease virus (NDV) genaamd. De infectie neemt snel epidemische proporties aan indien geen strikte, doeltreffende controlemaatregelen genomen worden (OIE, 2012). Bij duiven circuleert een specifieke geadapteerde stam (PPMV1 of Pigeon Paramyxovirus 1) die zeer besmettelijk en pathogeen is en bovendien overdraagbaar is naar andere soorten pluimvee (Meulemans et al., 2002).

Het is gebleken dat NDV in staat is om meer dan 200 verschillende vogelsoorten te besmetten. NDV-infecties leiden tot tekenen van depressie, diarree, uitputting, of oedeem van het hoofd en de halskwabben, maar de virulentie van het virus en de klinische tekenen van NCD variëren sterk naargelang de gastheer en het soort virus (Al-Garib, 2003; OIE, 2012).

Historisch werden NDV-isolaten onderverdeeld in vijf pathotypes, naargelang het weefsel tropisme en de klinische tekenen bij besmette kuikens: viscerotropisch en neurotropisch velogeen, mesogeen, lentogeen en asymptomatische vormen (Alexander & Senne, 2008).

NCD is een aangifteplichtige ziekte. Dit houdt in dat symptomen die wijzen op een besmetting met NDV door de houder en/of dierenarts onmiddellijk moeten worden gemeld aan de Provinciale controle-eenheid van het FAVV (PCE). Het FAVV neemt vervolgens stalen die worden geanalyseerd door het CODA met in de wetgeving voorgeschreven onderzoeken en stelt specifieke bestrijdingsmaatregelen in. Virulente types moeten gemeld worden aan het World Organisation for Animal Health (OIE) en uitbraken resulteren in strikte embargo's voor de handel van aviaire producten tussen landen.

Naast goede bioveiligheid- en hygiëne-praktijken, bestaat de controle van NCD hoofdzakelijk uit de vaccinatie van tomen en het afmaken van besmette vogels of van vogels die riskeren besmet te worden (beschermde zone). Sinds 1993 geldt in België een verplichte vaccinatie voor:

- alle dieren van pluimveehouderijen waar meer dan 100 stuks pluimvee worden gehouden;
- alle pluimvee op verzamelingen (tentoonstellingen, wedstrijden, prijskampen, markten e.d.);
- duiven die deelnemen aan wedstrijden (vluchten) en verzamelingen (bijv. tentoonstellingen).

België heeft sinds het begin van de verplichte vaccinaties in 1993 geen geval van NCD meer gehad bij pluimvee op professionele pluimveehouderijen. Het laatste geval van NCD bij pluimvee bij particuliere houders dateert van 1998. Gevallen van duif specifieke stammen van NCD komen echter nog frequent voor. Deze zijn meestal een gevolg van een gebrekkige vaccinatie (niet alle vogels van de til worden gevaccineerd, jonge duiven worden niet tijdig gevaccineerd, de vaccinatie wordt niet tijdig herhaald) in combinatie met een regelmatige blootstelling aan NCD-virussen.

In 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 en 2016 werden respectievelijk acht, negen, negen, acht, vier, vier, een en een gevallen van paramyxovirose geconstateerd in België. Al deze gevallen betroffen duiven. Voor verdere informatie zie: <http://www.favv.be/dierengezondheid/newcastle/>

Momenteel bestaan de vaccinatieprogramma's voor NDV uit het gebruik van lentogene stammen die ofwel geattenuëerd ofwel geïnactiveerd (vooral gebruikt voor herhalingsvaccinatie) zijn om een goede beschermende immuniteit te veroorzaken met minimale nadelige effecten voor de vogels. Geattenuëerde virussen met gemiddelde virulentie (mesogeen) worden gebruikt afhankelijk van de ziektesituatie en de reglementeringen. In de EU zijn er geen mesogene stammen toegelaten voor vaccinatie. Desondanks kunnen vaccinatieprogramma's variëren tussen vogelsoorten. Over het algemeen wordt post-vaccinatie serologie gebruikt om de succesvolle toepassing van het vaccin en een gepaste immunerespons door de vogel te bevestigen (OIE, 2012).

Tijdens de vaccinatie tegen NCD wordt vooral gebruik gemaakt van geattenuëerde levende vaccins die delicaat zijn in gebruik en die in het drinkwater of via spray toegediend worden waarbij de correcte administratie soms te wensen overlaat omwille van diverse factoren (kwaliteit en hoeveelheid van water, dorst periode, dilutie, "dead spaces", aantal drinkbakken,...). Zelfs indien de vaccinatie correct wordt uitgevoerd, beschermen de huidige vaccins wel tegen klinische symptomen en mortaliteit (klinische bescherming) maar kunnen ze de virale excretie (epidemiologische bescherming) niet volledig verhinderen. Dit is echter cruciaal voor de beheersing van de verspreiding van de ziekte. Een van de belangrijkste problemen bij vaccinatieprogramma's is het bestaan van maternale immuniteit bij jonge kuikens, die aanzienlijk kan variëren van bedrijf tot bedrijf en zelfs tussen individuele kuikens (OIE, 2012). Een ander mogelijk probleem dat de doeltreffendheid van de huidige NCD-vaccins kan beïnvloeden is dat ze gebaseerd zijn op virussen die geïsoleerd werden tijdens historische uitbraken. Dergelijke vaccins zouden mogelijks minder goede bescherming kunnen bieden tegen recentere circulerende viscerotrope virussen ("antigenic drift" - Hu et al., 2009; OIE, 2012).

Bij duiven wordt bij de vaccinatie tegen NCD uitsluitend gebruik gemaakt van geïnactiveerde en specifiek geadjuveerde vaccins, aangezien de klassieke geattenuëerde (levende) vaccins niet efficiënt zijn.

4 Algemene opmerkingen

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat het voorliggende ontwerp KB van goede kwaliteit is en gaat in grote lijnen akkoord met de voorgestelde wijzigingen. Hieronder worden slechts een beperkt aantal algemene en specifieke opmerkingen geformuleerd.

Zoals hoger beschreven is de beschermende immuniteit na vaccinatie tegen de ziekte van Newcastle is niet altijd gegarandeerd: momenteel worden meestal geattenuëerde vaccins gebruikt bij pluimvee waarbij de verkregen immuniteit soms te wensen overlaat omwille van diverse factoren. Indien er een delegatie naar de pluimveehouder zal plaatsvinden is het aangewezen om een serologische screening in te stellen bij pluimvee van professionele houderijen om de effectiviteit van de vaccinatie te verifiëren. Hierbij kan bv. gebruik gemaakt worden van de reeds bestaande monitoring voor influenza (deze omvat enkel bedrijven met legpluimvee en fokpluimvee en geen bedrijven met vleeskippen).

Voor wat betreft de vaccinatie bij duiven is het belangrijk om alle duiven op een hok te vaccineren (dus niet enkel de sportduiven) en bij uitbreiding alle pluimvee op een bedrijf waar duiven gehouden worden om zo de virus circulatie maximaal te onderbreken. Het is immers gekend dat PPMV1 nog endemisch is bij wilde duiven en dat gevaccineerde sportduiven tijdens de competitie kunnen besmet worden zonder ziekte tekenen te vertonen waardoor ze het virus in de duiventil kunnen introduceren. Hierdoor kan het virus vaak nog circuleren bij de jonge (nog) niet-gevaccineerde duiven op het hok. Bovendien kan er zich interferentie met maternale immuniteit voordoen in geval van vaccinatie van jonge duiven. Deze jonge duiven met onvoldoende immuniteit zijn dan ook zeer gevoelig aan het nieuw geïntroduceerde NDV.

Het Wetenschappelijk Comité is voorstander om de vaccinatie op alle bedrijven met pluimvee te stimuleren, dus inclusief de kleine hobbybedrijven. Vaccinatie van deze bedrijven zou immers de infectiedruk voor de professionele bedrijven doen dalen. Een dergelijke vaccinatie is eveneens in overeenstemming met een aantal maatschappelijke veranderingen zoals het toenemend belang van dierenwelzijn en het feit dat pluimvee meer en meer als huisdieren worden gehouden door particulieren.

Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat er niet voor alle pluimveesoorten vaccins geregistreerd zijn. Bijgevolg zullen de vaccins geregistreerd voor kippen ook gebruikt worden voor andere soorten pluimvee (via het cascade systeem). Afhankelijk van de species zal de immunrespons kunnen verschillen.

Zoals vermeld in het KB (Bijlage 1H) dient een eventuele ruiming (afslachten) van een duiventil gebaseerd te zijn op de epidemiologische situatie en op een risicobeoordeling. Het Comité is echter van mening dat gevaccineerde en gezonde dieren op een duiventil in regel niet dienen te worden afgeslacht, maar louter in quarantaine dienen te worden geplaatst. Deze maatregel kan ook eventueel toegepast worden voor (hobby)pluimvee bedrijven en op die manier een belangrijke stimulans zijn voor de algemene vaccinatie van (hobby)pluimvee. Eventueel kunnen gevaccineerde dieren via een virologische analyse door middel van een cloacale swab onderzocht worden om de afwezigheid van een asymptomatische infectie aan te tonen.

Tenslotte wenst het Comité te wijzen op het feit dat de vaccinatie tegen NCD verplicht is vanaf een bedrijfsgrootte van meer dan 100 stuks pluimvee terwijl volgens de huidige wetgeving pluimveebedrijven zich slechts dienen te registreren bij het FAVV (Sanitrace) vanaf een bedrijfsgrootte van 200 stuks pluimvee. Niettemin wordt een vaccinatie ook voor de kleinere bedrijven nuttig geacht (zowel voor de bedrijven met meer als voor degene met minder dan 100 stuks pluimvee), omdat zodoende de infectiedruk voor de professionele bedrijven verlaagd wordt maar de controle zal moeilijker zijn omdat deze bedrijven niet geregistreerd zijn.

5 Specifieke opmerkingen

Algemeen	
benaming vogelsoorten	Er wordt aangeraden om telkens ook de Latijnse (wetenschappelijke) naam van elke vogelsoort te vermelden om verwarring te vermijden
Bijlage 6: Diagnostiek	Deze bijlage is niet up to date met de huidige wetenschappelijk kennis: ICPI (intracerebrale pathogeniciteitsindex) wordt niet meer systematisch uitgevoerd omwille van dierenwelzijnsredenen; moleculaire testen worden niet vermeld terwijl deze momenteel worden gebruikt voor de eerste lijn diagnostiek van NCD, ... Er wordt aangeraden om deze bijlage aan te passen volgens het manual van de OIE (OIE, 2012) of louter te verwijzen naar Richtlijn 92/66/EEG.
Franstalige versie	<u>le virus de NCD</u> et <u>la maladie de NCD</u>
Nummering van de hoofdstukken	Er zijn 2 hoofdstukken 4 : 'Maatregelen bij bevestiging op een bedrijf' en 'Afbakening van het toezichts- en beschermingsgebied'
Hoofdstuk 1: Onderwerp, toepassingsgebied en definities	

Art 2, §2, 1°	NCD: graag definitie uitbreiden: bv. besmettelijke ziekte bij pluimvee veroorzaakt door pathogene aviaire paramyxovirussen van het serotype 1 (in overeenstemming met de Richtlijn 92/66/EEG)
Art 2, §2, 3°: hobbypluimvee	Nagaan of de definitie in overeenstemming is met het nieuwe (nog niet gepubliceerde) KB I&R pluimvee
Art 2, §2, 4°: sportduif	<i>Duif die geringd is met een ring afgeleverd door de Koninklijke Belgische Duivenliefhebbers Bond en/of die is ingeschreven bij de Koninklijke Belgische Duivenliefhebbers Bond op de hoklijst van de betrokken duivenliefhebber.</i> Dit om te garanderen dat deze definitie ook de buitenlandse duiven zou omvatten, zodat deze ook aan vaccinatieplicht onderhevig zijn.
Art 2, §2, 9° Bedrijf	Duidelijk vermelden dat het om professionele bedrijven gaat
Art 2, §2, 10° Franstalige versie	~~Site de hobby~~ <u>Elevage de type hobby</u>
Hoofdstuk 3: Maatregelen bij verdenking	
Art 4, §2 : <i>Indien het onderzoek het vermoeden van NCD niet uitsluit...</i>	<i>Indien het <u>klinisch</u> onderzoek het vermoeden van NCD niet uitsluit...</i>
Hoofdstuk 4: Maatregelen bij bevestiging op een bedrijf	
Art 5, §4 : <i>...ICPI van meer dan 0.7 en minder dan 1.2...</i>	deze paragraaf is niet meer actueel omdat ICPI momenteel niet meer systematisch gebruikt wordt (sequencing van de splitsingsplaats van het proteïne F wordt als alternatief gebruikt) en omdat er geen mesogene stammen meer mogen gebruikt worden voor vaccinatie
Hoofdstuk 4: Afbakening van het toezichts- en beschermingsgebied	
Art 9, §2	Het is aangewezen om ook bioveiligheidsmaatregelen te voorzien
Hoofdstuk 7: vergoedingen	
Art 14	Enkel kippen worden vergoed ingeval van afslachten. Dit is een beheersmaatregel. Het Comité merkt op dat dit kan leiden tot verminderde aangifte bij ander species.
Hoofdstuk 8: vaccinatie	
Art 18, §2	Er wordt vermeld dat eventuele aanwezige pauwen op een pluimveebedrijf ook moeten gevaccineerd worden tegen NCD. Het Comité begrijpt niet waarom dit enkel voor pauwen geldt en raadt aan om alle pluimvee op een pluimveebedrijf te vaccineren tegen NCD, met uitzondering van vogels die behoren tot de familie van de Anatidae (eenden, ganzen en zwanen) die niet gevoelig zijn aan NCD.

Art 18, §6 en §7	Deze paragrafen regelen de delegatie van de vaccinatie naar de verantwoordelijke van het pluimvee. Er wordt echter expliciet vermeld dat de verantwoordelijk zelf dient te vaccineren. Het Comité merkt op dat dit in de praktijk door de verantwoordelijke vaak opnieuw gedelegeerd wordt aan entploegen.
Art 21, §3	<i>vaccin geregistreerd in België de Europese Unie.</i> De vaccins die in België op de markt zijn, zijn slechts voor een beperkt aantal speciës geregistreerd. Om ook andere speciës (bv. op hobbybedrijven) te kunnen vaccineren is het aangewezen om ook vaccins die wel geregistreerd zijn in andere EU landen voor de betreffende speciës te kunnen gebruiken.
Bijlage 1 B.: Maatregelen op een bedrijf bij bevestiging van NCD	
<i>f) Bij een representatief aantal dieren worden monsters genomen met het oog op de opsporing van antistoffen</i>	Voor de bepaling van een representatief aantal kan verwezen worden naar het Koninklijk besluit van 5 mei 2008 betreffende de bestrijding van aviaire influenza.
Bijlage 1 D.: Maatregelen in het beschermingsgebied	
a) Franstalige versie	~~inventorisation~~ <u>inventaire</u>
Bijlage 1 H.: Maatregelen op een duiventil of een plaats met andere vogels bij bevestiging van NCD	
2) 1°	klinische ~~symptomen~~ <u>tekenen</u>
Bijlage 3: Reiniging en desinfectie	
Algemeen	er dienen ook duidelijke en concrete maatregelen vermeld te worden voor hobbybedrijven in het geval zich een uitbraak voordoet: bv. maatregelen voor het ophalen/verwerken van de kadavers.
Bijlage 6: Diagnostische methoden	
Inleiding	<i>Het virus dat de ziekte van Newcastle veroorzaakt behoort tot de familie Paramyxoviridae, genus Avulavirus en is het prototype virus van dit genus.</i>

6 Conclusie

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat het voorliggende ontwerp KB van goede kwaliteit is en gaat in grote lijnen akkoord met de voorgestelde wijzigingen. Er worden slechts een beperkt aantal opmerkingen geformuleerd.

De beschermende immuniteit na vaccinatie tegen de ziekte van Newcastle is niet altijd gegarandeerd: momenteel worden meestal geattenuerde vaccins gebruikt die delicaat zijn in gebruik en waarbij de verkregen immuniteit soms te wensen overlaat omwille van diverse factoren. Indien er een delegatie naar de pluimveehouder zal plaatsvinden is het aangewezen om een serologische controle in te stellen bij pluimvee van professionele houderijen om de effectiviteit van de vaccinatie te verifiëren.

Voor wat betreft de vaccinatie bij duiven is het belangrijk om alle duiven op een hok te vaccineren (dus niet enkel de sportduiven) en bij uitbreiding alle pluimvee op een hobbybedrijf om de virus circulatie op die manier maximaal te onderbreken.

Het Wetenschappelijk Comité is voorstander om de vaccinatie op alle bedrijven met pluimvee te stimuleren, dus inclusief de kleine hobbybedrijven. Een voldoende bescherming door middel van vaccinatie van pluimvee op deze bedrijven zou immers de infectiedruk voor de professionele bedrijven doen dalen. Een dergelijke vaccinatie is eveneens in overeenstemming met een aantal maatschappelijke veranderingen zoals het toenemend belang van dierenwelzijn en het feit dat pluimvee meer en meer als huisdieren worden gehouden door particulieren.

Zoals vermeld in het KB dient een eventuele ruiming (afslachten) van een duiventil gebaseerd te zijn op de epidemiologische situatie en op een risicobeoordeling. Het Comité is echter van mening dat gevaccineerde en gezonde dieren op een duiventil in regel niet dienen te worden afgeslacht, maar louter in quarantaine dienen te worden geplaatst. Deze maatregel kan ook eventueel toegepast worden voor (hobby)pluimvee bedrijven en zo een belangrijke stimulans vormen om de algemene vaccinatie van (hobby)pluimvee te stimuleren.

Tenslotte worden nog een aantal specifieke opmerkingen gemaakt.

Voor het Wetenschappelijk Comité,
De Voorzitter,

Prof. Dr. E. Thiry (Get.)

Brussel, 25/04/2017

Referenties

Alexander DJ, Senne DA (2008). Newcastle Disease and Other Avian Paramyxoviruses. In: A Laboratory Manual for the Isolation, Identification and Characterization of Avian Pathogens, Dufour-Zavala L. (Editor in Chief) Swayne D.E., Glisson J.R., Jackwood M.W., Pearson J.E., Reed W.M, Woolcock P.R., 4th ed., American Association of Avian Pathologists, Athens, GA, 135–141.

Al-Garib SO, Gielkens ALJ, Gruys E, Koch G (2003). Review of Newcastle disease virus with particular references to immunity and vaccination. *World's Poultry Science Journal*, Vol. 59, June 2003.

Hu S, Ma H, Wu Y, Liu W, Wang X, Liu Y, Liu X (2009). A vaccine candidate of attenuated genotype VII Newcastle disease virus generated by reverse genetics. *Vaccine*, 27 (6), 904–910.

Meulemans G., van den Berg T.P., Decaesstecker M. & Boschmans M. (2002). Evolution of pigeon Newcastle disease virus strains. *Avian Pathology*, **31**, 515-519.

Office International des Epizooties (2012). OIE *Terrestrial Manual* 2012. Chapter 2.3.14. Newcastle disease (infection with Newcastle disease virus).

Voorstelling van het Wetenschappelijk Comité van het FAVV

Het Wetenschappelijk Comité is een adviesorgaan van het Belgisch Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) dat **onafhankelijk wetenschappelijk advies** verschaft met betrekking tot risicobeoordeling en risicobeheer in de voedselketen en dit op vraag van de gedelegeerd bestuurder van het FAVV, de Minister die bevoegd is voor de voedselveiligheid of op eigen initiatief. Het Wetenschappelijk Comité wordt administratief en wetenschappelijk ondersteund door de Stafdirectie voor Risicobeoordeling van het Agentschap.

Het Wetenschappelijk Comité bestaat uit 22 leden die benoemd zijn bij koninklijk besluit op basis van hun wetenschappelijke expertise in domeinen die te maken hebben met de veiligheid van de voedselketen. Het Wetenschappelijk Comité kan bij de voorbereiding van een advies beroep doen op externe deskundigen die geen lid zijn van het Wetenschappelijk Comité. Net als de leden van het Wetenschappelijk Comité dienen zij in staat te zijn om onafhankelijk en onpartijdig te kunnen werken. Om de onafhankelijkheid van de adviezen te waarborgen worden potentiële belangenconflicten transparant beheerd.

De adviezen zijn gebaseerd op een wetenschappelijke beoordeling van de vraagstelling. Zij vertolken het standpunt van het Wetenschappelijk Comité dat in consensus is genomen op basis van risicobeoordeling en de bestaande kennis over het onderwerp.

De adviezen van het Wetenschappelijk Comité kunnen **aanbevelingen** bevatten voor het controlebeleid van de voedselketen of voor de belanghebbende partijen. De opvolging van de aanbevelingen voor het beleid behoort tot de verantwoordelijkheid van de risicomangers.

Vragen over een advies kunnen gericht worden aan het secretariaat van het Wetenschappelijk Comité: Secretariaat.SciCom@favv.be.

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden:

S. Bertrand, M. Buntinx, A. Clinquart, P. Delahaut, B. De Meulenaer, N. De Regge, S. De Saeger, J. Dewulf, L. De Zutter, M. Eeckhout, A. Geeraerd, L. Herman, P. Hoet, J. Mahillon, C. Saegerman, M.-L. Scippo, P. Spanoghe, N. Speybroeck, E. Thiry, T. van den Berg, F. Verheggen, P. Wattiau

Belangenconflict

Er werd geen belangenconflict vastgesteld.

Dankbetuiging

Het Wetenschappelijk Comité dankt de Stafdirectie voor Risicobeoordeling en de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerpadvies.

Samenstelling van de werkgroep

De werkgroep was samengesteld uit:

Leden van het Wetenschappelijk Comité :	T. van den Berg (verslaggever), J. Dewulf
Externe experts :	A. Garmyn (UGent), B. Lambrecht (CODA), D. Marlier (ULg)
Gehoorde Experts:	/
Dossierbeheerder:	P. Depoorter

De activiteiten van de werkgroep werden opgevolgd door volgende leden van de administratie (als waarnemers): E. Pottie (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu), G. Lamssens (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu) en H. Vanbeckevoort (FAVV)

Wettelijk kader

Wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 9 juni 2011.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.